

פרי קודש היולאים

פר' בהעלותך תשפ"ג

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל
אבדק"ק סאסרעגען

בס"ד, (שנה ב') גליון מס' 65

פרשת בהעלותך

ראוי לעזוב את הכל למען יוכל להתקרב להשי"ת

כִּי עַל פֶּן יִדְעַתְּ חֲנֻחְתָּנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם וְגו'

(במדבר י, לא)

להלחם עם ישראל (כדאיחא בילקוט שמעוני פר' בשלח רמז רסג ד"ה ויבא עמלק שבא ממרחק ד' מאות פרסאות), קיים בעצמו "מאויבי תחכמני" (תהילים קיט, צח), והבין שכמו שהרשע הלך למרחקים כדי להפיק זממו כן עליו לצאת למדבר כדי לייעץ על ישראל דבר טוב. וזהו "מה שמועה שמע ובא" למדבר, "קריעת ים סוף", מזה למד שצריך להנהגת מידה כנגד מידה, "ומלחמת עמלק", מזה למד שצריך לצאת למרחקים. עכת"ד.

ועל פי זה אפשר לפרש שאחרי שיעץ למשה "ואתה תחזה וגו'" ותיקן חטאו, שוב לא מצא מה יוכל לייעץ ולהועיל לבני ישראל עוד, ורצה לחזור למקומו ושם יפרסם גדולת ד' ויגייר אנשי מקומו. ועל זה אמר לו משה, כי אם ישאר במדבר עם בני ישראל, יהיה זה להם לתועלת יותר גדולה, כי יהיה להם "לענינים", לפקוח עיניהם, שאם הוא שהיה חשוב ונכבד בעירו עזב הכל ובא להתקרב להשי"ת. ק"ו לכל אחד שראוי שיעזוב את הכל למען יוכל להתקרב להשי"ת, ונמצא עצם היותו עמו הוא עצה טובה לישראל, ואינו צריך לנדוד עבור כך למרחקים.

(ח"ב בט)

נראה לפרש בהקדם מה שפירש אמו"ר הקדוש המאור הגדול ה'חתם סופר' זצוק"ל זי"ע (חת"ס עה"ת יתרו ד"ה וישמע יתרו הג', ובתורת משה השלם פז ד"ה וישמע הבי'), על הפסוק (שמות יח, א) "וישמע יתרו וגו'", שפירש רש"י, "מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". דהנה יתרו הי' מיועציו של פרעה (סוטה יא, א), ובגזירת "כל הבן ילוד היאורה תשליכהו" (שמות א, כב), עמד וברח למדין. ומכיון ששמע את מעשה קריעת ים סוף, שדן השי"ת את המצריים מדה כנגד מדה (וכדכתיב "כי בדבר אשר זדו עליהם" שמות י"ח י"א כדפירש רש"י שם, וכדאיחא בסנהדרין צ, א) נתן אל לבו לעשות תשובה, כי אולי אם היה נשאר במצרים ומייעץ את פרעה שלא להרע עם ישראל הי' שומע לו. ולכן חשב כי בעת אשר יזדמן לו דבר ייעץ להם עצה טובה, מידה כנגד מידה שלא יעץ עליהם לפרעה לטוב. אך עדיין לא חשב כי יש לו לצאת למדבר לארץ צי' נחש ועקרב, כי חטאו הי' בשב ואל תעשה וגם התשובה תהיה כן.

אבל מכיון ששמע מלחמת עמלק, שהלך עמלק למרחקים כדי

בני ישראל התאוו לתאוה כדי להתגבר עליה

וְהָאִסְפָּסָף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאוּוּ תְאוּהוּ וְגו'. וְזָכְרָנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נָאֵכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם

(במדבר יא, ד-ה)

דגים, ומוליכות אצל בעליהן לשדה ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן וכו'".

ולפי זה אפשר לפרש שבני ישראל התאוו שתהי' להם תאוה כדי להתגבר עליה, והראי' שראוי שתהא תאוה הוא ממה שזימן השי"ת במצרים לנשים דגים קטנים, ולכן אמרו "וזכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם", גם שומים ובצלים מרבים תאוה (עיין בבא קמא פב, א).

(ח"ב מ)

מקשים המפרשים, וכי היכן מצינו שנתנו להם דגה חנים, והלוא אפילו תבן וקש ללבון לבנים לא נתנו להם.

ונראה לתרץ, דהנה אמרו חז"ל (סוטה יא, ב) "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים, בשעה שהולכות לשאוב מים, הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן ושואבות מחצה מים ומחצה דגים, ובאות ושופתות שתי קדירות אחת של חמין ואחת של

משה רבינו בענוותנותו לא ביאר טעמו ולכן נכשלו

וַיֹּאמְרוּ הֲרָק אֵן בְּמִשְׁה דְּבָר ד' הָלֵא גַם בְּנוּ דְבָר וַיִּשְׁמַע ד'. וְהָאִישׁ מִשְׁה עָנְיוּ מְאֹד מִפְּלֵ הָאֲדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה

(במדבר יב, ב-ג)

המפרשים עמדו על סמיכות הפסוקים, מה ענין ענוותנותו של משה לטענת מרים ואהרן על משה.

ונראה לפרש, דהנה אמרו חז"ל (שבת פז, א) הטעם שפירש משה מאשתו, כי "נשא קל וחומר בעצמו, אמר, ומה ישראל שלא דיברה שכינה עמהן אלא שעה אחת וקבע להן זמן, אמרה תורה (שמות יט, יא)

"והיו נכונים וגו' אל תגשו וגו'", אני שכל שעה ושעה שכינה מדברת עמי ואינו קובע לי זמן על אחת כמה וכמה".

ומעתה מרים ואהרן, בוודאי שקודם שדיברו על משה רבינו ע"ה, שאלו אותו למה עשה כן, אלא שמשה רבינו ברוב ענוותנותו לא השיב להם הטעם הנ"ל, ולכן חשבו שלא נכון הדבר שעשה, ודיברו עליו.

(ח"ב ג)

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבנו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים" חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבישיץ

במה הסתפקו ונחלקו משה רבינו עם האנשים שנדחו לפסח שני
**'ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא וגו'
ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם'**

(במדבר ט, ו-ח)

האנשים לפני משה, ועדיין לא נאמר פסוק זה, לא ידעו לחלק בין דרגת הטומאה של טמא שרץ ובין טבול יום, ובזה נחלקו עם משה רבינו. משה אמר להם, "אין קדשים קרבים בטומאה", דסבר אפילו טבילה לא מהני, ואין שוחטין וזורקין גם לא על טבול יום, ולכן לא אמר להם שיטבלו, אלא 'עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם'. והם סברו, "יזרק עלינו הדם בכהנים טהורים והבשר נאכל לטהורים", פירוש, שעד הלילה גם אנחנו בעצמנו נוכל לאכול בטהרה.

ומתורץ הקושיא, שהפסח אינו נאכל אלא למנויו, כי כוונתם היתה שהם עצמם יהיו טהורים בלילה ויאכלו מהפסח. ומתורצת גם קושיית התוי"ט הנ"ל היטב, שלא עלה על דעתם לאכול בטומאה, אלא אחר טבילה והזיה, אבל סברו שניתן לשחוט עליהם עוד לפני הטבילה. ובאמת אחר שנאמר הפסוק 'כי יהיה טמא', אמר להם משה, אם לא תטבלו תידחו לפסח שני, אבל אם תטבלו לפני השחיטה, תוכלו לאכול בלילה, כמו שכתבו התוס' (שם ד"ה שחל שביעי), ודוק וקל להבין.

ומה שכתב רש"י, "וראויה היתה פרשה זו להאמר ע"י משה כשאר כל התורה כולה", היינו כיון שעדיין לא נאמר למשה רבינו דבר מענין פסח שני, לא היה הקב"ה צריך להשיב לשאלת האנשים, אלא רק על מה שהסתפקו ונחלקו עם משה רבינו, אם שוחטין נ- עתה, בפסח ראשון על טמא שרץ ועל טבול יום. ושאר כל פרשת פסח שני היתה נאמרת ע"י משה רבינו, "כשאר כל התורה כולה. אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות ע"י זכאי".

ודוק וקל להבין, כי דבריי נכונים הם בע"ה ברוך הוא.

(דברי התענוגים פר' בא אות קטו-ז)

פירש רש"י, 'למה נגרע', אמר להם, אין קדשים קרבים בטומאה. אמרו לו, יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים, ויאכל הבשר לטהורים. אמר להם 'עמדו ואשמעה', כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו וכו', ע"ש היטב. ולכאורה יש להבין, מה אמרו לו "ויאכל הבשר לטהורים", משמע לאנשים אחרים ולא להם, והלוא הפסח אינו נאכל אלא למנויו.

והנה בגמרא (פסחים ז:): דייקו מלשון הפסוק 'ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא', טמאי מת מצוה היו שחל שביעי שלהן להיות בערב הפסח, 'ביום ההוא' דייקא לא היו יכולים להקריב, אבל אם הפסח היה קרב למחרת היו יכולים לעשות. ומכאן למדו, שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ, שעדיין לא טבל, ואע"פ שבידו לטבול וליטוהר בערב, כמו שעל טמא מת ביום השביעי לא שוחטין, אע"פ שבערב כבר יוכל לאכול מהפסח. אבל שוחטין וזורקין על טבול יום, אע"פ שבשעת שחיטה לא היה ראוי לשחוט ולהקריב. כיון ד'כי יהיה טמא' כתיב, וטבול יום קלישא טומאתיה (תוס' שם ד"ה מי לא עסקינן).

והקשה התוס' יו"ט (פסחים פ"ו מ"ב), אם כן, מה ביקשו האנשים בהיותם עדיין 'טמאים לנפש אדם' שישחטו עליהם כדי שיאכלו בערב, הרי וודאי אי אפשר להם לאכול קודם הזיה וטבילה, והיה עליהם להזות ולטבול קודם לכן, ולבקש שישחטו עליהם כשהם בדרגת טומאה של טבול יום, ששוחטין וזורקין עליו.

ונראה לבאר, שהחילוק הזה, שרק על מי שהוא ממש טמא אי אפשר לשחוט את הפסח, אפילו שבערב יוכל לאכול, אבל על טבול יום שטומאתו חלשה אפשר לשחוט, נלמד מהפסוק 'כי יהיה טמא', ופסוק זה נאמר רק אחרי ששאלו האנשים את שאלתם. אבל כשבאו

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים, להנצחה והודעה על שמחה

נא לשלוח לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.